

Công nghệ và chuẩn hóa quốc tế: Đòn bẩy đưa nông sản Việt tham gia sâu chuỗi giá trị toàn cầu

06:00 16/01/2026

Nông nghiệp Việt Nam đang đứng trước bước ngoặt quan trọng khi mô hình xuất khẩu dựa vào sản lượng và nguyên liệu thô dần nhường chỗ cho chiến lược phát triển dựa trên công nghệ chế biến và tiêu chuẩn bền vững. Sự chuyển dịch này không chỉ giúp gia tăng giá trị nông sản mà còn tạo nền tảng để Việt Nam tham gia sâu hơn vào chuỗi cung ứng nông sản toàn cầu.

Năm 2025 ghi nhận dấu mốc đặc biệt của ngành nông nghiệp khi kim ngạch xuất khẩu nông, lâm, thủy sản lần đầu tiên vượt ngưỡng 70 tỷ USD, đạt 70,09 tỷ USD, tăng 12% so với năm trước. Trong đó, nhóm nông sản chủ lực đóng góp hơn 37 tỷ USD, còn thủy sản tiếp tục giữ vị trí hàng đầu thế giới với kim ngạch 11,3 tỷ USD. Kết quả này cho thấy nông nghiệp Việt Nam không chỉ tăng trưởng về quy mô mà đang chuyển dịch rõ rệt về chất lượng.

Điểm nổi bật của bức tranh xuất khẩu là xu hướng giảm dần tỷ trọng xuất khẩu thô, thay vào đó là các sản phẩm chế biến sâu có giá trị gia tăng cao. Ngành cà phê lần đầu vượt mốc 8 tỷ USD nhờ các dòng sản phẩm rang xay, hòa tan; ngành rau quả lập kỷ lục mới với hơn 8,5 tỷ USD nhờ sầu riêng cấp đông, dưa và các sản phẩm chế biến. Điều này phản ánh sự thay đổi trong tư duy phát triển, từ “bán những gì có” sang “bán những gì thị trường cần”.

Động lực cốt lõi của sự chuyển dịch này đến từ đầu tư mạnh mẽ vào công nghệ chế biến. Nhiều doanh nghiệp đã làm chủ các dây chuyền hiện đại đạt tiêu chuẩn châu Âu, ứng dụng công nghệ cấp đông nhanh IQF, sấy thăng hoa hay cô đặc, chiết xuất để kéo dài thời gian bảo quản, giảm chi phí logistics và mở rộng thị trường xuất khẩu xa như Bắc Mỹ, EU, Trung Đông. Nhờ đó, nông sản Việt hiện đã có mặt tại hơn 200 quốc gia và vùng lãnh thổ, từng bước khẳng định vai trò trung tâm chế biến thực phẩm của khu vực trong bối cảnh chuỗi cung ứng toàn cầu tái cấu trúc.

Song song với công nghệ, việc đáp ứng các tiêu chuẩn xanh và yêu cầu ESG đang trở thành điều kiện bắt buộc để tham gia chuỗi giá trị quốc tế. Các quy định về chống phá rừng, truy xuất nguồn gốc, giảm phát thải không còn là rào cản kỹ thuật đơn thuần mà là “giấy thông hành” cho hàng hóa. Thực tế cho thấy, những doanh nghiệp tuân thủ tốt các tiêu chuẩn này đã ghi nhận tăng trưởng mạnh tại các thị trường khó tính, đặc biệt là châu Âu.

Một trụ cột quan trọng khác là liên kết chuỗi giữa doanh nghiệp và nông dân. Việc hình thành vùng nguyên liệu tập trung, áp dụng các quy trình canh tác chuẩn hóa không chỉ giúp đảm bảo nguồn cung ổn định mà còn nâng thu nhập cho nông dân, góp phần giải quyết bài toán an sinh xã hội. Trong xu thế đó, khối doanh nghiệp tư nhân đang nổi lên như lực lượng dẫn dắt, đầu tư bài bản vào công nghệ, vùng trồng và thị trường quốc tế, tạo nền tảng để nông sản Việt định vị vững chắc hơn trong chuỗi giá trị toàn cầu.

Nam Sơn (t/h)